

Termoelektrane imaju najveći udeo u proizvodnji električne energije u Makedoniji. Izveštaj Dražvnog zavoda za statistiku za januar 2019. godine pokazuje da čak 59,8% proizvedene električne energije dolazi iz termoelektrana, a samo nešto više od 20% iz obnovljivih izvora, kao što su voda, vetar i sunce. Od toga, najveći deo čini hidroenergija.

„Makedonija ima obnovljive izvore energije, kao što je hidro energija, koji su stari više od 80 godina. U novije vreme su aktuelne fotonapske, vetro elektrocentrale i energija iz biomase. Država treba da investira u sve tehnologije, kako u male i velike hidroenergetske objekte, fotonapske, vetroelektrane i tehnologije na biomasu životinjskog i biljnog porekla. Naglasio bih da hidroenergetske kapacitete treba maksimalno forsirati, a druge kontrolisano, za balansiranje kapaciteta i energije u energetskom sistemu. Previsok prodor OIE, i istovremeno bez kontrole operatora, može izazvati probleme u sistemu“, kaže profesor Anton Čauševski, sa Fakulteta za elektrotehniku i informacione tehnologije.

On je naglasio da je važno ulagati u sve tehnologije, a za izgradnju velikih hidroenergetskih objekata, kao što su HE Boškov most, Lukovo polje, Čebren i Galište, ili hidroelektrane u Vardarskoj dolini država treba da nađe način za finansiranje sa ili bez privatnog partnerstva. S obzirom da su fotonapski sistemi i energija vetra ili biomase relativno nove tehnologije i implementiraju se prethodnih 10 godina, profesor Čauševski očekuje njihovu ekspanziju u narednih pet godina.

Do 2022. godine, Makedonija mora da ostvari cilj od 23% udela obnovljivih izvora u finalnoj bruto potrošnji energije. Cilj za 2030. godinu još nije određen i u toku su konsultacije u okviru Energetske zajednice. Ministarstvo ekonomije saopštilo je da priprema strategiju razvoje energetike do 2040. godine, u skladu sa strateškim opredeljenjem ka EU.

„Da bi se postigla energetska tranzicija, Strategija predviđa tri scenarija. Udeo OIE u ukupnoj finalnoj potrošnji energije se povećava u svim scenarijima, dostižući 30% do 40%. Sva tri scenarija imaju porast električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije (sedam puta više 2040. godine u odnosu na 2017. godinu). Hidroelektrane bi trebale zadržati najveći udeo u proizvodnji električne energije, ali fotonaponske i vetroelektrane mogu biti najbrže rastuće tehnologije“, kažu u Ministarstvu ekonomije.

Strategija ne uključuje hidro projekte koji se nalaze u zaštićenim područjima, kao što su HE Boškov most i HE Lukovo polje. Izgradnja malih hidroelektrana će biti pažljivo procenjena kako bi se izbegao rizik od nepropropcionalnog uticaja na životnu sredinu u odnosu na proizvedenu električnu energiju.

U cilju podsticanja domaće proizvodnje OIE i lokalnog preduzetništva, razmatraju se dva finansijska mehanizma, povlašćene tarife i preferencijalne premije. U skladu sa Uredbom Vlade o OIE, premije će biti dodeljene na tenderu.

Bivši profesor Mašinskog fakulteta u Skoplju Kontantin Dimitrov smatra da država treba da investira u sve tipove proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.

To će predstavljati korist za zemlju iz dva aspekta, smanjiće se troškovi uvoza fosilnih goriva ali smanjiće se i zagađenje. Dimitrov dodaje da su prioritet hidroelektrane Čebren i Galište, koje bi trebale biti reverzibilne.

Tokom poslednje posete Makedoniji, direktor Sekretarijata Energetske zajednice Janez Kopač rekao je da Makedonija, sa udelom obnovljivih izvora u finalnoj potrošnji od 18% do 19%, neće ostvariti postavljeni cilj od 23%.

„Makedonija je izdvojila 42 miliona evra za podršku obnovljivim izvorima energije, što je najveći iznos u regionu, ali najvažnije je uvesti opcije koje su već predviđene zakonom, i da podzakonski akti budu usvojeni u narednim nedeljama. To je trebalo da bude urađeno ranije“, rekao je Kopač.

Bruto proizvodnja električne energije u januaru 2019. godine:

Termoelektrane 59,1%

Hidroelektrane 19,9%

Vetroelektrane 2%

Solarne elektrane 0,1%

Postrojenja na biogas 0,5%

Kombinovane elektrane i industrijske energane 17,6%

Izvor: novamakedonija.com.mk